

Nevládní neziskové organizace pro HEN

Nevládní neziskový sektor

22. 9. 2009

Opodstatnění existence NNO

Vyplývá z principu sebeřízení společnosti

- představuje schopnost určitého společenství lidí žijících a spolupracujících ve vymezeném prostoru organizovat a vzájemně usměrňovat své jednání.

⇓ podílení se na veřejné politice v rámci občanské společnosti

⇒ svoboda sdružování jako jedna ze základních svobod demokratického státu

Než začneme definovat

Živý a mnohotvárný prostor, do něhož mohou svobodně vstupovat aktivní lidé, vedeni svou odpovědností za stav věcí veřejných, komunitu, společnost.

Činnost v neziskových organizacích **umožňuje lidem prakticky pomáhat druhým, podílet se aktivně na životě své komunity**, ... umožňuje vnášet do života společnosti nové impulsy.

Například diskutovat o tom, jak mají být správně spravovány věci veřejné – ať už se jedná třeba o přístup k menšinám, ochranu životního prostředí, korupci ve společnosti, či odpovědnost každého z nás za stav světa.

Celosvětová „Americká“ definice

H. K. Anheier a L. M. Salamon:

- mají institucionální stavbu a charakter,
- jsou soukromé, tj. jsou institucionálně odděleny od státu,
- mají neziskový charakter, tj. nevracející zisk svým vedoucím pracovníkům nebo „majitelům“,
- jsou samosprávné, tj. zásadně rozhodují o svých vlastních záležitostech,
- dobrovolné, tj. členství v nich není vyžadováno zákonem a získávají do určité míry dobrovolnou podporu v podobě dobrovolné práce nebo financí

*Anheier, Helmut K. – Salamon, Lester M. (1999): Nástup neziskového sektoru, mezinárodní srovnání. Praha: Agnes. (Překlad anglického originálu *The Emerging Sector Revisited [A Summary]*, 1998.)*

Celosvětová „Americká“ definice

V širším pojetí je možné zařadit do neziskového sektoru veškeré organizace, které nejsou založeny za účelem tvorby a rozdělení zisku, lépe tedy **not- -for-profit**, otrocky přeloženo ne-pro-ziskové.

V tomto širším pojetí by sem tedy patřily i politické strany, odbory, cechy, zájmová sdružení právnických osob, družstva, komory, profesní svazy, atd.

Definice Evropské komise r. 1995

- a) se odlišují od neformálních uskupení (například účelových sociálních nebo rodinných) stupněm formální institucionální existence.
- b) jsou neziskové, tzn. sledují jiné účely než získávat zisk pro své vedení nebo členy.
- c) jsou nezávislé, zvláště na státních nebo jiných úřadech, mohou se svobodně rozhodovat podle svých vlastních pravidel a postupů.
- d) musí být řízeny způsobem nazývaným nestranný. To znamená, že dobrovolnické organizace jsou nejen neziskové, ale ti, kdo je řídí, to nesmí činit v naději na osobní výhody.
- e) jsou do určitého stupně aktivní na veřejné scéně a jejich aktivita musí být přinejmenším zaměřena na přispívání k veřejnému dobru.

Definice Evropské komise r. 2000

... více upozorňuje na prvek dobrovolnosti, u institucionalizace je uvedeno, že mají obvykle své zřízení, poslání, cíle a sféru působnosti; zaměstnanci jsou odpovědní členům a donátorům.

Nezávislost znamená, že nepodléhají vládě nebo jiné veřejné autoritě, ani politické straně či obchodním organizacím. Slouží veřejnosti; usilují o dobro lidí, zvláštních skupin nebo společnosti jako celku. Nesledují obchodní ani profesní zájmy svých členů.

NNO v České republice

Nestátní neziskovou organizací rozumíme organizaci, která je vnitřně organizovaná, samosprávná, využívá práce dobrovolníků a případný zisk investuje do svého poslání.

Definice Rady vlády pro nestátní neziskové organizace

NNO v České republice

V právním systému je vymezení neziskové organizace nejbližše zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmu, který v § 18, odstavci 7 definuje tzv. organizaci charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání. Zákon sem řadí tyto organizace:

- zájmová sdružení právnických osob, pokud tato sdružení mají právní subjektivitu,
- občanská sdružení včetně odborových organizací,
- politické strany a politická hnutí,
- registrované církve a náboženské společnosti,
- nadace, nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- veřejné vysoké školy,
- obce,
- vyšší územní samosprávné celky,
- organizační složky státu a územních samosprávných celků (do roku 2001 rozpočtové organizace),
- příspěvkové organizace,
- státní fondy
- subjekty, o nichž tak stanoví zvláštní zákon

NNO v České republice

Rozhodujícími právními formami nestátních neziskových organizací v ČR jsou pak z hlediska jejich počtu a zaměření činnosti:

- občanská sdružení a jejich organizační složky,
- nadace a nadační fondy,
- obecně prospěšné společnosti,
- církve a náboženské společnosti – zejména jejich účelová zařízení.

NNO a třetí sektor (občanský)

Kromě výše jmenovaných patří do třetího sektoru i **občanské aktivity**, které vykonávají nějakou obecně nebo vzájemně prospěšnou aktivitu bez právní subjektivity – petiční akce, sousedské iniciativy, organizování obyvatel.

Třídění NO podle globálního charakteru poslání

Organizace veřejně prospěšné (Public Benefit Organizations – PBO)

jsou založeny za účelem poslání spočívající v produkci veřejných a smíšených statků, které uspokojují potřeby veřejnosti – společnosti (příkladně charita, ekologie, zdravotnictví, vzdělávání, veřejná správa).

Organizace vzájemně prospěšné (Mutual Benefit Organizations – MBO)

jsou založeny za účelem vzájemné podpory skupin občanů (i právnických osob), které jsou spjaty společným zájmem. Jejich posláním je tedy uspokojování svých vlastních zájmů a veřejná správa dbá, aby se jednalo o takové zájmy, které jsou ve vztahu k veřejnosti korektní, tedy neodporují zájmům druhých občanů a právnických osob. Jde například o realizaci aktivit v kultuře, tělesné kultuře, konfesních a profesních zájmů, ochrany zájmů skupin apod.

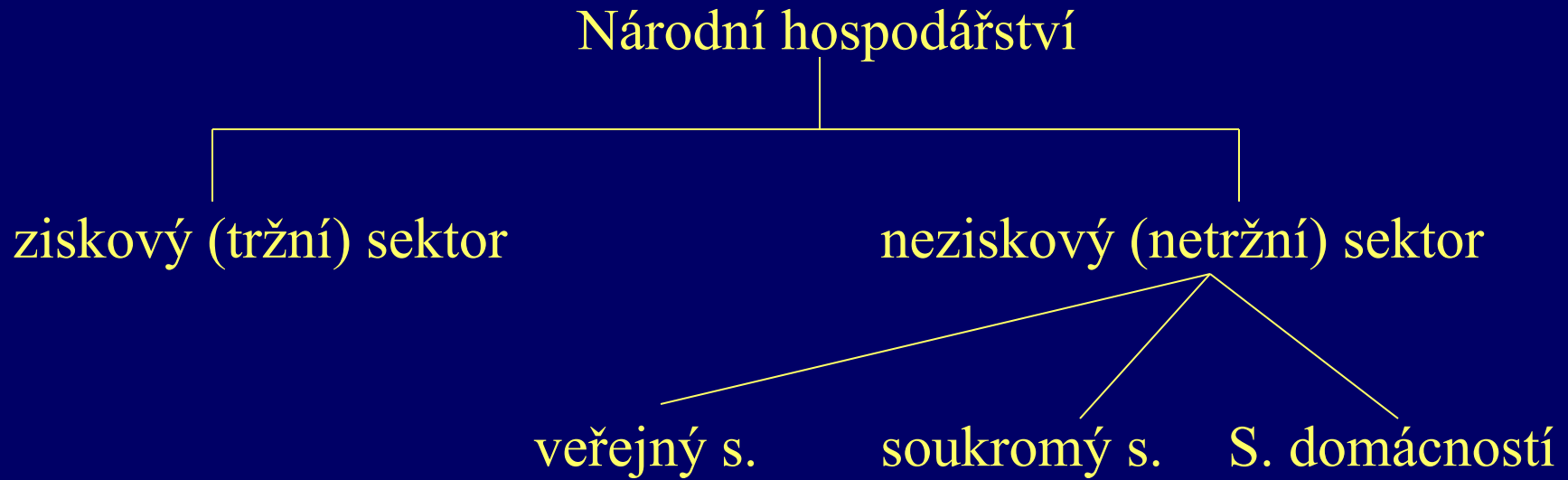
Třídění NO podle předmětu jejich činnosti

Mezinárodní klasifikace neziskových organizací ICNPO	Systém klasifikace netržních činností OSN COPNI	Odvětvová klasifikace ekonomických činností (nevýrobních) OKEČ
1. Kultura, sport a volný čas	03. Rekreace a kultura	92. Rekreační, kulturní a sportovní činnost
2. Vzdělávání a výzkum	04. Vzdělávání	80. Školství. 73. Výzkum
3. Zdraví	02. Zdraví	85.1 Zdravotnictví
4. Sociální služby	05. Sociální péče	85.3 Sociální služby. 75. Kolektivní a individuální sociální služby a sociální politiky
5. Ochrana životního prostředí	08. Ochrana životního prostředí	91. Činnost společenských organizací (odborné, politické strany, církve a profesní spolky)
6. Komunitní rozvoj a bydlení	01. Bydlení	
7. Ochrana práv, obhajoba zájmů, politika	07. Politické strany, odborové a profesní organizace – část	
8. Filantropie a dobrovolnictví		
9. Mezinárodní aktivity		
10. Náboženství a církve	06. Náboženství	
11. Hospodářská a profesní sdružení, odbory	07. Politické strany, odborové a profesní organizace – část	93. Ostatní osobní služby
12. Činnosti jinde neuvedené	09. Služby jinde neuvedené	

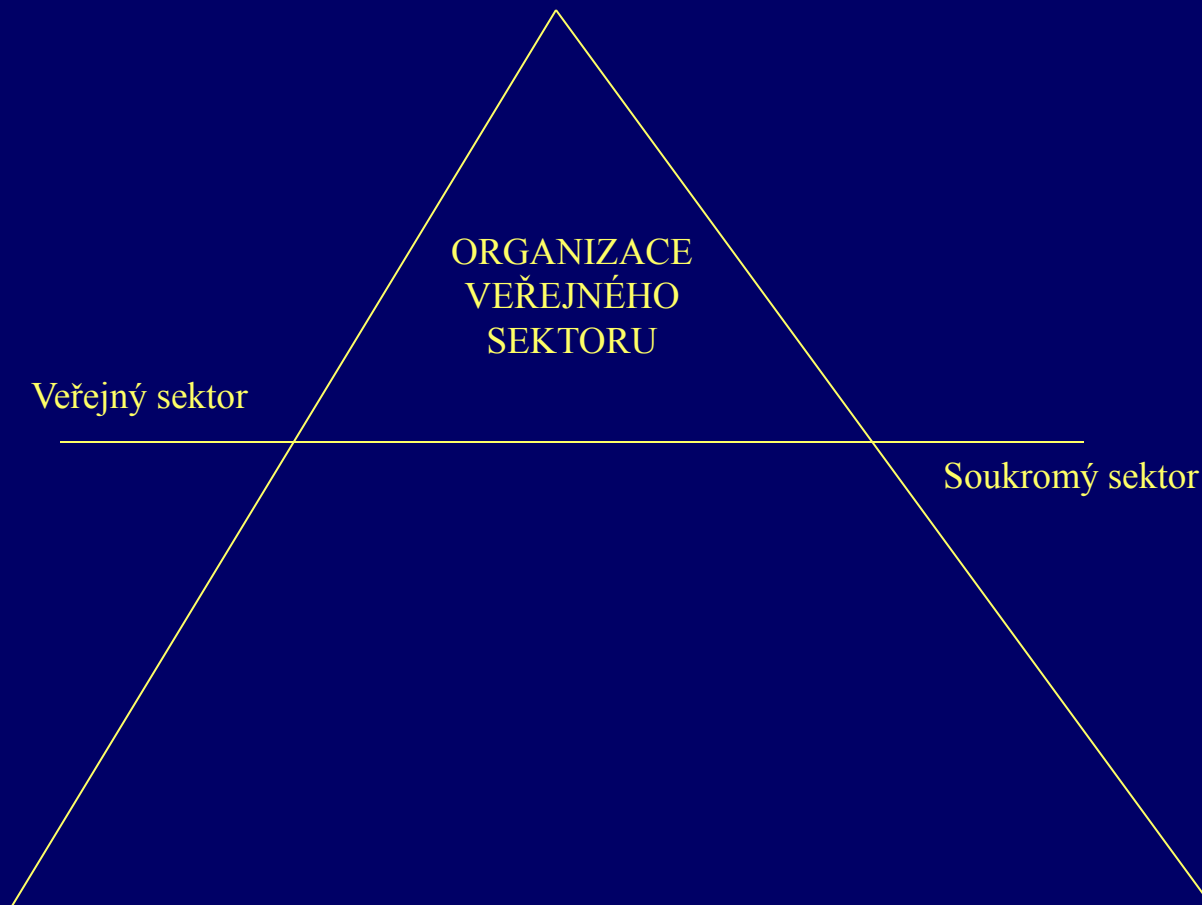
NO podle předmětu jejich činnosti

- ✓ NO státní, vládní veřejné
- ✓ NO nestátní, nevládní , občanské soukromé neziskové
= NNO, třetí sektor, NGO

Prostor pro působení NNO v NH

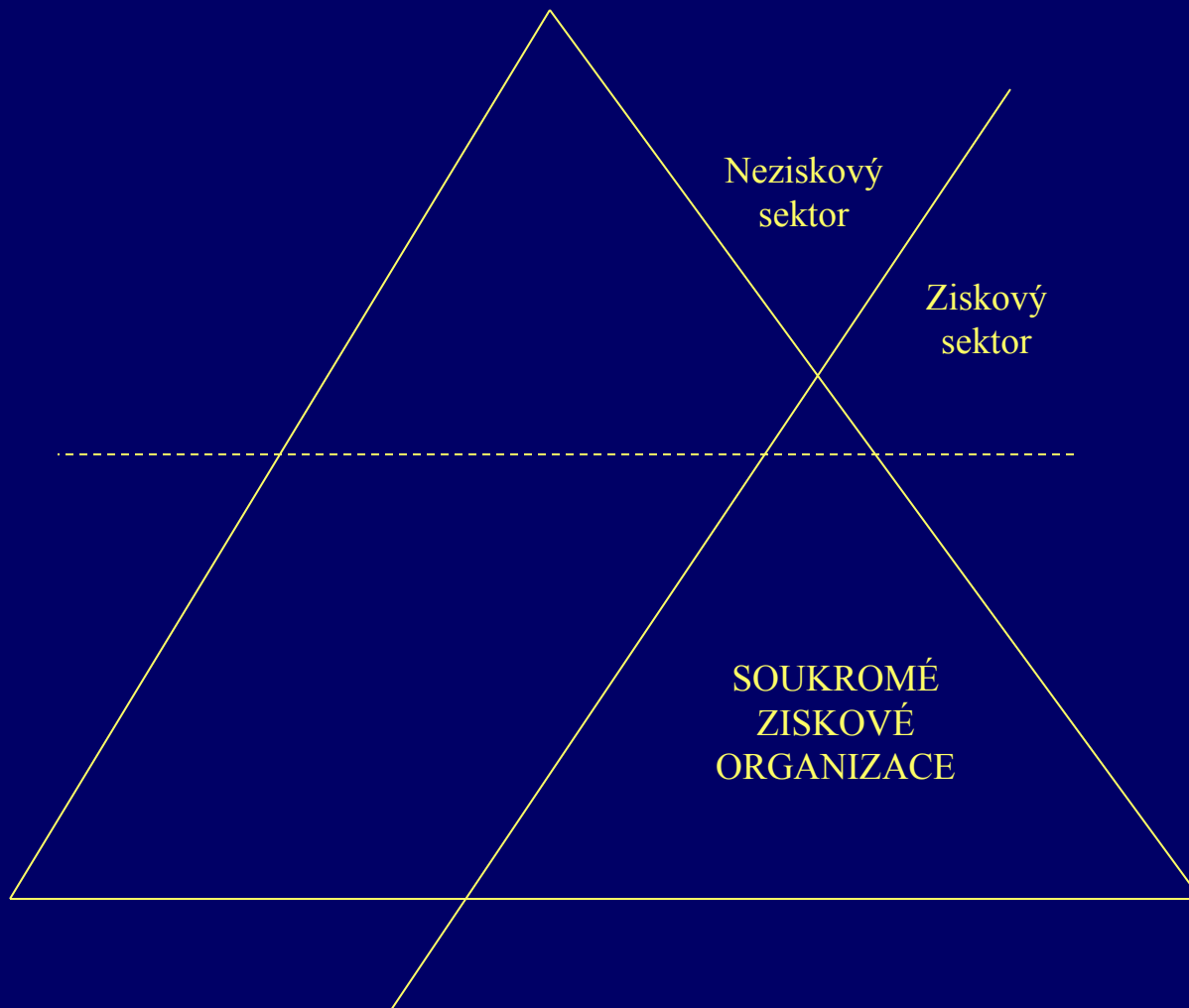

Působení NNO - Pestoffův trojúhelník

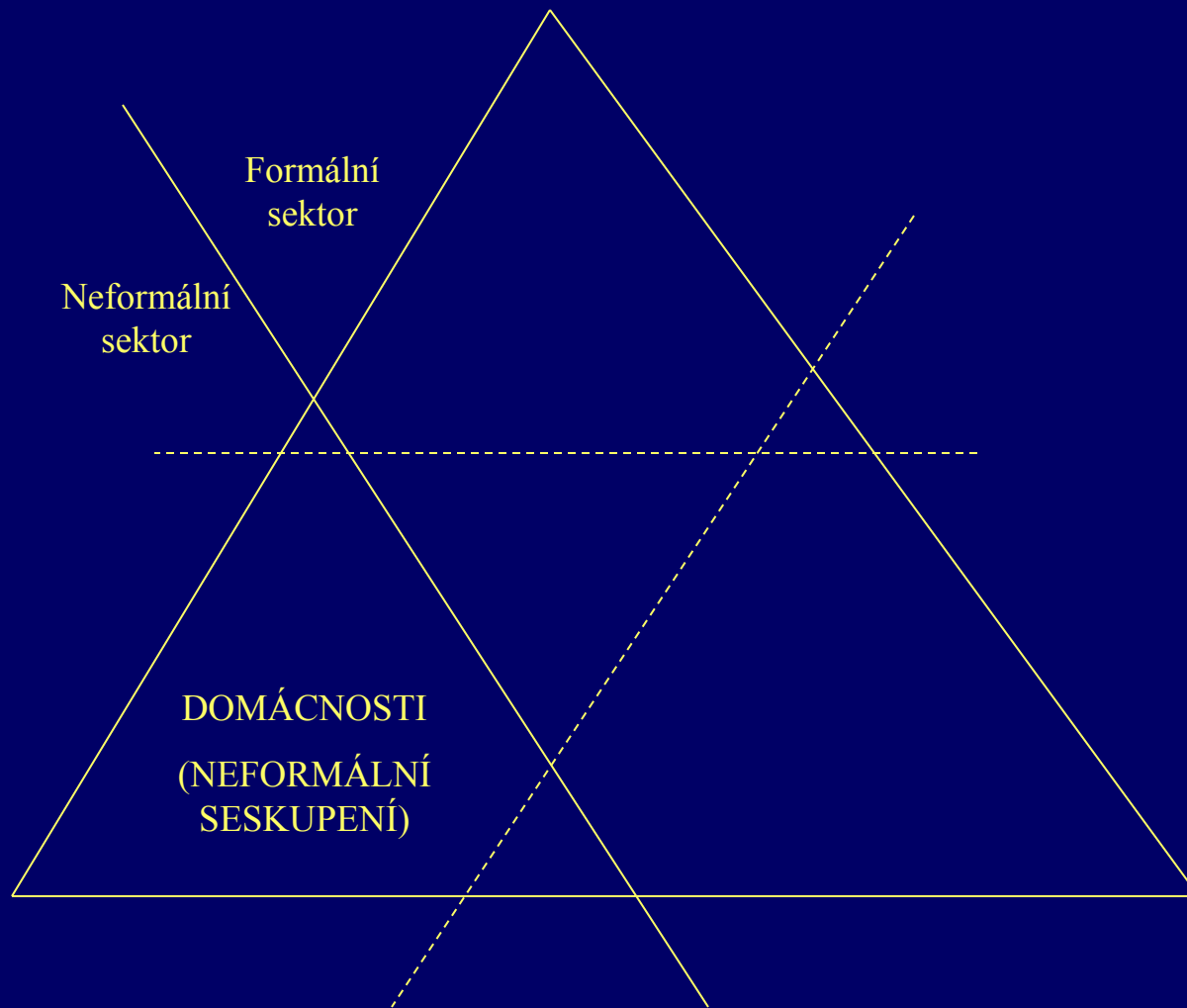

Působení NNO - Pestoffův trojúhelník

Působení NNO - Pestoffův trojúhelník

Působení NNO - Pestoffův trojúhelník

Úloha občanského sektoru – Evropská komise

- a) **Výkon služeb nebo jejich zajištění:** zajišťují svým klientům služby sociální, zdravotní, tréninkové, informační, poradenské a podpůrné.
- b) **Obhajování:** tj. organizace, jejichž účelem je prosazovat, lobovat nebo jinak argumentovat pro nějaký účel nebo skupinu, kdy účelem je změna veřejného vnímání nebo politiky.
- c) **Svépomoc nebo vzájemná pomoc:** organizace jsou typicky vytvářeny skupinami nebo jednotlivci, kteří mají nějaký společný zájem nebo potřebu. Zajišťují vzájemnou pomoc, informace, podporu a spolupráci.
- d) **Východisko a koordinace:** koordinují aktivity, poskytují informace a podporu individuálním organizacím pracujícím v určité oblasti nebo sektoru vcelku. Takové organizace hrají důležitou funkci při zajišťování přechodu mezi občanským sektorem a úřady.

Úloha občanského sektoru

Ekonomové ...

vnímají existenci a rozvíjení se tohoto sektoru jako institucionální odpověď na nedostatky státu a trhu.

Politologové ...

zdůrazňují zprostředkovatelskou roli občanského sektoru v prostoru mezi státem a trhem nebo jako část společnosti, ve které dochází k zmírňování sociálního napětí a politických konfliktů.

Socio-kulturní antropologové ...

uvádějí, že dobrovolná sdružení se vyskytují častěji a jsou významnější v těch prostředích, kde dochází ke změnám – sociálním, technologickým, civilizačním

A to je všechno přátelé!